

Tarım Sigortası İşsizlik Ödeneğini Keser

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Sirküler No: 516

Tarih: 29.09.2021

Kısa Cevap

Evet. Yargıtay 22. Hukuk Dairesi (09.01.2019, E. 2016/1321, K. 2019/268), 4447 sayılı Kanun'un 52'nci maddesinin (b) bendindeki "gelir getirici işte çalışmama" koşulunu geniş yorumlayarak, uzun süre düzenli ve sürekli tarım sigortası (Tarım Bağ-Kur) primi bildirilen kişinin gelir getirici faaliyette bulunduğunu kabul etmiş; tarım sigortalılığı için Kanun'da istisna bulunmadığını belirtmiştir.

Yargıtay Kararı

Sirkülerimizi Yargıtay 22. Hukuk Dairesinin (Esas: 2016/1321, Karar: 2019/268, Tarih: 09.01.2019) kararı ile açıklayalım.

Davacı vekili, davalı işçinin işsizlik ödeneği almak için 04.04.2007 tarihinde ... İl Müdürlüğü'ne müracaat ettiğini, davalıya çalıştığı işyeri tarafından düzenlenen işten ayrılma bildirgesinin işveren nüshasına göre davalı işçi istifa ettiğinden talebinin reddedildiğini, fakat işçi ile işveren arasında iş akdinin feshine ilişkin görülen davanın 2010 yılında Yargıtay tarafından davalı lehine onandığını, ilgili mahkeme kararı ile kuruma başvuran davalıya 25.06.2010 tarihinde toplu olarak işsizlik ödeneğinin ödendiğini; ancak davalının işsizlik ödeneği aldığı döneme ilişkin SGK kayıtlarının kontrolünde işten çıkış tarihinin ertesi günü olan 07.03.2007 tarihinde Bağ-Kur sigortası yaptırıp durumu müvekkil kuruma bildirmediğini, müvekkil kurumca davalıya 11.06.2012 tarih ve 96879 Sayılı yazı ile 07.03.2007 tarihinde Bağ-Kur sigortası yaptırdığı ve durumu kuruma bildirmediği için hak etmeden aldığı 1.968,00 TL anapara ile hesaplanacak faizi ile birlikte işsizlik ödeneğini iade etmesi gerektiğinin bildirildiğini, ancak davalı tarafça herhangi bir iadede bulunulmadığını, bunun üzerine hak etmediği halde aldığı işsizlik ödeneğinin tahsili için ... 9. İcra Müdürlüğü'nün 2013/713 Esas sayılı dosyasıyla takip başlatıldığını, borçlunun icra takibine itiraz ettiğini, takibe yapılan itirazın haksız ve kötü niyetli olduğunu, davalının itirazının hukuki

dayanaktan yoksun olduğunu, alacağın likit alacak olduğunu, bu nedenle itirazın iptali ile takibin devamına ve itirazında haksız ve kötü niyetli olan davalının %20'den az olmamak üzere icra inkar tazminatına mahkum edilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, davaya konu alacağın zamanaşımına uğradığını, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 52. maddesinde işsizlik ödeneğinin alınamayacağı haller arasında işçinin Tarım Bağ-Kur sigortalısı olması hali bulunmadığını, iş sözleşmesinin sona ermesinden sonraki tarihlerde davalı işçinin 506 sayılı Kanuna tabi bir işverenin yanında işçi olarak çalışıp gelir elde etmediğini, faizin temerrüt tarihinden işletilmesi gerektiğini ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, toplanılan deliller ve bilirkişi raporuna dayanılarak davanın reddine karar verilmiştir.

Uyuşmazlık ve İşsizlik Sigortası

Taraflar arasında iş sözleşmesi feshedildikten sonra işsizlik ödeneği alan işsizin, tarım sigortalısı olarak bu dönem zarfında aldığı işsizlik ödeneğinin iadesinin gerekip gerekmeyeceği hususunda uyuşmazlık bulunmaktadır.

İşsizlik sigortası 4447 sayılı Kanun'un 46 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. İşsizlik sigortası Kanun'un aradığı koşulları taşıyıp işsiz kalan işçileri kısmen de olsa işsizlik riskine karşı korumak amacıyla getirilmiştir. Kanun bu sigortayı, "bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, herhangi bir kasıt ve kusuru olmaksızın işini kaybeden sigortalılara işsiz kalmaları sebebiyle uğradıkları gelir kaybını belli süre ve ölçüde karşılayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren zorunlu sigorta" olarak tanımlamaktadır.

"Gelir Getirici İş" Kavramı

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 52. maddesinin (b) bendine göre, işsizlik ödeneği, işsiz kalan işçiye verilir ve bu ödeneği almakta olan kimsenin gelir getirici bir işte çalışmaması gerekir. Kanun koyucunun açıkça öngördüğü üzere, gelir getirici işte çalışma hali, işsizlik ödeneği yönünden hak düşürücü niteliktedir.

"Gelir getirici iş" deyimi farklı yorumlara yol açabilecek niteliktedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin (a) bendinde düzenlenen hizmet sözleşmesi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan kişilerin gelir getirici bir işe sahip olduğu ve işsizlik sigortasından yararlanamayacağı açık ise de, "gelir getirici iş" deyimini yalnızca başkasına bağımlı olarak iş sözleşmesi ile çalışma hali olarak sınırlandırmamak gerekir. Doktrinde, işsizin zamanının önemli bir bölümünü, bir ücret karşılığı kendine ya da başkasına ait bir işyerinde çalışarak geçirmek suretiyle kazanç elde etmesi de bu kapsamda değerlendirilmekte olup; "gelir getirici iş" deyimi, işsiz sigortalının hayatını arızı olmayıp, normal ölçüler içinde kazanmaya

yönelik her türlü bağımlı veya bağımsız çalışması olarak yorumlanmaktadır. (C. .../Ö. ..., Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 14. Bası, ..., 2011, s. 489).

Somut Olay ve Sonuç

Somut olayda, dosyadaki bilgi ve belgelerden davalı işçinin iş sözleşmesinin 06.03.2007 tarihi itibarıyla sona erdiği, davalının işsiz kalması sebebiyle kuruma başvurusu üzerine gerçeğe uygun olmayan bildirim nedeniyle o tarihte işsizlik ödeneğinden yararlanmadığı, bunun üzerine davalının 11.04.2007 tarihinde ... Bağ-Kur İl Müdürlüğüne başvurarak Tarım Bağ-Kur sigortalılığının yeniden başlatılmasını talep ettiği, davalının talebi üzerine 07.03.2007 tarihinden itibaren davalının tarım sigortası kapsamına alındığı, ilgili tarihten 19.03.2014 tarihine kadar davalı tarafından düzenli ve sürekli olarak bu sigorta kapsamında prim bildirildiği ve ödendiği, ancak yargı kararıyla davalının haklılığının anlaşılması üzerine 25.06.2010 tarihinde davacı Kurum tarafından davalıya topluca bir defada işsizlik ödeneği ödendiği, ödemenin yapıldığı tarih itibarıyla de davalının tarım sigortalısı olduğu anlaşılmaktadır.

Her ne kadar mahkemece, 4447 sayılı Kanun'un 52. maddesinin (b) bendindeki düzenlemenin davalının durumunda olan sigortalıları açıkça kapsamadığı, tarımda çoğunlukla yılda bir kez ürün alınıp, bu ürünün yetiştirilmesi, hasadı, satılması ve bu üründen gelir elde edilmesi yaklaşık bir yıllık bir süreye denk gelip davalının tarımsal faaliyetinden dolayı ilk gelirini de yaklaşık bir yıl-sezon sonunda elde edeceği, bu geliri elde edinceye kadar işsiz olmakla, tarımla uğraşmak arasında gelir yönünden bir fark bulunmayacağı, dolayısıyla tarımsal faaliyetin her ay düzenli gelir getirici bir faaliyet olarak değerlendirilemeyeceği gerekçeleriyle düzenlemenin tarım sigortalılığını kapsamadığı kabul edilmiş ise de, 4447 sayılı Kanun'da böyle bir istisnai düzenlemeye yer verilmediği görülmektedir. **"Gelir getirici iş" deyimi, işsiz sigortalının hayatını arızı olmayıp, normal ölçüler içinde kazanmaya yönelik her türlü bağımlı veya bağımsız çalışması olarak yorumlandığından, davalı tarafından uzunca bir süre düzenli ve sürekli olarak tarım sigortası kapsamında prim bildirildiği/ödendiği de dikkate alınarak tarım sigortalısı olan davalının gelir getirici faaliyette bulunduğu açıktır.** Mahkemece yapılacak iş, bu kabule göre davanın esasına girip yapılacak değerlendirme neticesinde karar vermekten ibarettir.

Sık Sorulan Sorular

Tarım Bağ-Kur sigortalılığı işsizlik ödeneğini engeller mi?

Karara göre evet. 4447 sayılı Kanun'da tarım sigortalılığı için istisna bulunmadığından, düzenli ve sürekli tarım sigortası primi bildirilen kişi gelir getirici faaliyette bulunmuş sayılır.

"Gelir getirici iş" nasıl yorumlanıyor?

İşsiz sigortalının arızı olmayan, normal ölçüler içinde kazanmaya yönelik her türlü bağımlı veya bağımsız çalışması olarak; yalnızca hizmet sözleşmesiyle çalışma ile sınırlı değildir.

Hak edilmeden alınan işsizlik ödeneği ne olur?

Kurum tarafından iadesi istenir; ödenmezse icra takibi yoluna gidilir. Karara konu olayda Kurum, anapara ve faiziyle iade talebinde bulunmuştur.

Resmî Kaynaklar

- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu (46 ve devamı maddeler; 52'nci maddenin (b) bendi)
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri)
- Yargıtay 22. Hukuk Dairesi, 09.01.2019, E. 2016/1321, K. 2019/268

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/tarim-sigortasi-issizlik-odenegini-keser/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 06:31 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul ·

